

აქო, გვერს ჩენი კორრესპონდენტი, მცხოვრებლებს მოგვიყარა თავი და გამოგვიცხადო, რომ წელს, 1500 მანეთის ნაცვლად, მხოლოდ 1200 მანეთი შემოიტანეთ შკოლისთვისაო, და ამ ფულებიდან ზოგი წილი ენა ს. წ—ს უნდა მიეცესო და ზოგი კი უფლის უფროსის განკარგულებაში უნდა იყოსო. მაგიერად დაგვირბოდა, რომ ხონის მცხოვრებლებს გზებზე 'ამუშაოთ აღარ გაგიყვანთო. ჩვენ ფულები არ გვეზარება ამისთანა სასარგებლო საქმისთვისო, მაგრამ მაგარი ეს არის, რომ ეს ჩენი შკოლა, რომლითაც ვლიდგულობდით, როგორღაც ხეირიანად ვერ მიდის, რადგან ხეირიანი მასწავლებელი და ყურისმდებელი არა ჰყავს მოსწავლე ქალებსაო.

რამდენათაც ჩვენ ვიცით, ეს ხონის საქალბო შკოლა ერთადერთი შკოლაა, რომელიც მცხოვრებლების მეცადინეობითა და თანხრობითარის გახსნილი და ამიტომ კარგი იქნება, რომ ამ შკოლაზე ნამდვილი ამბები გაგვაგებინონ. ძარგათ წაყვანა ამ შკოლისა უეჭველია, სხვა ქალებსა და იქნება სოფლებსაც წააქვებდა; ცუდათ წაყვანა სხვებსაც მოუტლავს იმ ცოტადენ სურვილს, რომელიც აქეთ თაფიანთი ქალების გაზრდის შესახებ. საუბედუროთ, როგორც ვტყობა, ამ შკოლის საქმე მართლა უხეიროთ უნდა მიდიოდეს და ამ მხრით ის მაგალითის მიმცემი არ იქნება.

მაგრამ ამაზე უფრო საინტერესო ის არის, რომ ნამდვილად შევიტყუთ: მართალია თუ არა, როგორც ჩენი კორრესპონდენტი გვეწერს, რომ უფლის უფროსი შეჰპირდა ხონის

მცხოვრებთაო, რომ ოღონდ შკოლისთვის 1,200 მანეთი გამოიღეთ წელიწადშიო და გზებზე მუშაობისაგან განგათავისუფლებთო? თუ არ ესცდებით უფ. ზ. ბებურიშვილს ამ გვარი დაპირების უფლება არა ჰქონდა და არ ჰქონდა იმითომ, რომ კანონიერი საქმე არ იქნება, ერთი სოფლის ან ქალაქის მაგიერ, მეორე სოფელმა ან ქალაქმა იკისროს გზის მუშაობა ან სხვა რაიმე სახელმწიფო გადასახალი.

იგივე ხონელი კორრესპონდენტი გვეწერს, რომ აქაური მამასახლისი ძალიან ავიწროებს ხალხსაო, უკანონოთ იქცევო; დიდს გულით უნდა საზოგადოებას იმის გამოცელო, მაგრამ, რადგან მწყობრობები ჰყავს, ხალხის ჩივილს კაცმა ყური არ ათხოვაო.

წერილი რედაქტორთან

უ. რედაქტორო! თქვენის გაზეთის მე-56 №-ში არის მოხსენებული, რომ მას აქეთ რაც აქედამ (მზურგეთიდან) თ. ანტონ ნაკაშიძე გადაიყვანეს შოთს, ბურიის სასოფლო შკოლები ძალიან ცუდს მდგომარეობაში არისო.

დასამტკიცებლად იმისა, რომ ეს სიტყვები ვერ არიან მართლად ნათქვამნი, საჭიროდ ვრაცხ მოკლედ ესთქვა ორიოდ სიტყვა ამაზე:

ისეთს სასწორზედ როგორ დარჩა ჩენი ბურიის შკოლები, რომ ერთი კაცის მოკლებამ, რაც უნდა ყოფილიყო ის კაცი, ასე პირუტყლმა როგორ დასცა ის? და ან რა ზრუნვა იყო იმისთანა ზრუნვა თ. ანტონ ნაკაშიძისა, რომ შკოლამ უმისოთსამი თვე ვერ გაატარა?

მე ამას არ ვამბობ, რომ თ. ნაკა-

შიძე შკოლებზედ არ ზრუნვიდა - მეთქი; მაგრამ საქმე იმაში, რომ შკოლები ისევე კარგს და პირვანდელს მდგომარეობაშიდ არიან და არც მასწავლებლებს დაგვეკლება ჯამაგირი. თუმცა ბურიის შკოლების მზრუნველი თ. ნაკაშიძე გადაიყვანეს მზურგეთიდან, მაგრამ მისი ეხლანდელი მოადგილე უ. ა. ჯაყელი დიდს მეცადინეობას და ზრუნვას იჩენს სასოფლო შკოლებზედ; მე თვითონ დავეწარი, თავისი ჯიბიდან შესწირა 25 მანეთი ახლად გადასაკეთებელ ჯუმათის შკოლას, რომელიც მომავლის სექტემბრისათვის წესიერს სწავლის დაწყებას მოვლის; აგრეთვე მისივე შემწეობით წამოიწია წარსულ წელში დაუარდნილმა შემოქმედის სასოფლო შკოლამ, რომელიც, სიბნელის და დაუხურაობის მიზეზებით, ახალი მასწავლებელი იძულებული იყო დაეტოვებო; მაგრამ ამგვარი შემთხვევა აღარ მომხსარა, რადგან უ. ჯაყელმა მიიღო მონაწილეობა და მისის შემწეობით შკოლის ოთახები იქმნა შეკეთებული როგორც რიგი იყო და სწავლა ხელახლა მიმდინარეობს იმა შკოლაშიდ. ამგვარ შემწეობას და ზრუნვას დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ არ მოუშლის ჩენს სასოფლო შკოლებს ჩენი ახალი მზრუნველი.

მართი მასწავლებელთაგანი

მზურგეთი, 13 თბათვეს

„დროშის“ კორრესპონდენცია

მზურგეთი. 12 ივნისს. ამ უკანასკნელ დროს ჩვენში უწყსოება, ქურდობა და აკაცობა გახშირდა; გზები ჩვენ არა გვაქვს, და არც ამ ცუდი საქმეების დასაცხრობად და

არც გზების გასაკეთებლად და მანც არავინ იწყობს. თუთხმეტის ფელს შემოქმედში ამ თუთხმეტის დღის განმავლობაში სამი ავაზაკობა მოხდა: ერთს საწყალ გლეხს მტე-რობით დაუწვეს სახლი, რომელშიაც იყო ათი ღორი, ბატები, ქათმები და სხვა ოჯახის ხელსაწყოები; მეორე, ვილაცამ ერთს ჩენი სოფლის ქალს თოფი ესროლა, მაგრამ, ღმერთის განგებამ, ეს ქალი სიკვდილს გადაარჩინა; მესამედ, ამ მაისის 30-ს დილით ათს საათზედ გაქურდეს მუთაისის უფლის ნაჩალნიკის უფ. ზ. ბებურიშვილის სახლი, რომლიდან გაიტანეს ერთი კარგი თოფი, ხუთასი მანეთი ფული და სხვა კიდევ ბევრი ნივთები.

თუმცა ამ შემთხვევათა გამოსაკვლევად მოვიდა სოფელში მზურგეთის უფლის ნაჩალნიკი და მოუყარა მთელს სასოგადოების ხალხს თავი და ჩამოართვა ხელწერილი, რომ ავი და მანვე კაცი მონახონ და გავარდნილი კაცები მათს სახლში არ მიიღონ, მაგრამ ვერც ავი კაცი აღმოაჩინეს და ვერც სხვა რაიმე.

რაიცა შეეხება გზების შეკეთებას, ამაზედ არავის განკარგულება არ უქნია, მაშინ როდესაც უფლის ნაჩალნიკს ერთის ბრძანების მეტი არა რა სჭირდა.

მრიოდ სიტყვა სოფლის შემოქმედის შკოლაზედ:

რამდენიმე წელიწადია, რაც ეს შკოლა გახსნა სოფელმა, მაგრამ წასრულა წლამდინ კარგი მასწავლებელი ვერ ვიშოვეთ. წასრულს წელს, როგორც იყო, ვიშოვეთ ხეირიანი მასწავლებელი და 60-ს მოწაფეს — ქალს და ვაჟს ასწავლის. ამ რვა თვეში სწავლამ ისრე მოიკეთა, ახალი

იმის ორიოდ სუსტ პიესას; იმათში გამოითქმება: ნაღველი სხვის და თავის უბედურებაზე, ქვეყნის ამაოება და დაუნდობლობა და სამშობლოს სიყვარული.

მისაც კი გადუკითხავს ორიოდჯერ ბარათაშვილის ლექსები, ის რასაკვირველია მიხედვებოდა უჩვენოთაც, რა ხასიათისა არიან ამ პოეტის ლექსები, მიხედვებოდა, რომ ბარათაშვილი იმისთანა მრავალ-მხრივი პოეტი არ ირის, როგორც მაგ. ღ. ბურაბიშვილი, აღ. შავჭავჭავიძე ან ბრ. მრბელიანი, რომ ბარათაშვილი არ ჰხატავდა მრავალ-ფეროვან კაცის გულს, რომ ის არ იცნობდა სხვის ოცნებებს და გრძნობებს ისე, როგორც თავისას, რომ ის არ იყო კარგი მცნობი ნამდვილ ცხოვრების წერილმან მხარეებისა, რომ იმის ლექსებში გამოითქმება მრთელი, ღონიერ გულისკენება, წუხილი, და არა სენტიმენტალური უძღური წუწუნი და ტყვილი. რადგანაც პოეტის ხასიათი მთლად გამოიხატა იმის მშვენიერ ლექსებში: „მირბის, მიმაფრენს ჩემი მერანი,“ ამიტომაც არ შემოძლიან აქ, ბოლოს, არ მოვაგონო მკითხველს იქიდან ჩარიოდ სტრიქონი: მირბის, მიმაფრენს უგზო-უკვლოდ ჩემი მერანი,

უკან მომხზავის თვალბედითი შავი ყორანი. ბაჰსწი, მერანო, შენს ჰენებას არ აქვს სამდგარი და ნიავს მიეც ფიქრი ჩემი, შავად მღელვარი!... რაა, მოვშორდე ჩემსა მამულსა, მოვაკლდე მწვორთა და მცგობარსა, ნულა ვიხილავ ჩემთა მშობელთა და ჩემსა სტრფოს ტუბილ მოუბარსა... ნუ დავიმარხო ჩემსა მამულში, ჩემთა წინაპართ საფლაგებს შორის; ნუ დამიტიროს სტრფომ გულისა, ნულა დამეცეს ცრემლი მწუხარის, — შავი ყორანი გამოთხრის საფლავს მდგლოთა შორის ტილის მიწდრის, და ქარიშხალი ძვალთა შთენილთა ზარით, ღრილით მიწას მამაყრის!

მაგრამ პოეტი დარწმუნებულია, რომ ეს იმისი სამშობლოსგან, სატრფოს და მშობლებისაგან მოშორებით და ტანჯვით სიკვდილი უნაყოფოთ არ დარჩება. პოეტი დარწმუნებულია, რომ ის ამ თავის ტანჯვით მოუტანს სამშობლოს და შთამამავლობას სარგებელს; აი რას ამბობს ბოლოს ის:

სულთ ხომ მაინც არ ჩივლის ეს განწირულის სულის კვეთება! და გზა უფალი, შენგან თელილი, მერანო ჩემო, მაინც დარჩები, და ჩემს შემდგომად მოძმესა ჩემსა სიძნელე გზისა გაუადვილდეს და შეუპოვრად მას ჰუნე თვისი შავის ბედის წინ გამოუქროლდეს!

იმიდგან რაც ჩენა ვთქვით ზემოთ და აქ მოყვანილ ლექსებიდან მკითხველი კარგად გაიგებდა — რა ნიჭი ჰქონდა ნ. ბარათაშვილს და რა გვარის და რა მიმართულების ნიჭი იყო იმის ნიჭი: უანგარო აღტაცება რომელიმე კეთილმშობლურ აზრით, შეფოთვა და დიდი მწუხარება ძლიერ გულისა თავის და ქვეყნის ბედზე — აი რა გამოითქმება უმეტეს ნაწილში ამ პოეტის ლექსებისა; და ბევრთ იმათგანს ასეია უეჭველი უკვდავების ბეჭედი. მაგრამ სადაც პოეტი დაივიწყებს, თუმც იშვიათად, თავის ხასიათს და უცხო საქმეს გამოუდგება: მაგალითად აღწერს და განარჩევს ისტორიულ პირის მოქმედებას და ნიჭს, ასწონს იმის საქმეს, მაშინ კი ლექსს ატყვია რადც მძიმე, რიტორიკული ხასიათი და ბევრით ეწინააღმდეგება იმის შემდგომ სტრიქონებს, სადაც ისტორიულ პირების გრძნობებში ცხადად გვესმის თვით პოეტის გრძნობა. და ადვილი გასაგებიც არის ამის შემდეგ, რომ იმგვარ ლექსებში, როგორც მაგალითად „ნაპოლეონი“, „საფლავი მეფის ირაკლისა,“ ვერ იცნობა სრულებით ნ. ბარათაშვილის ძლიერი ნიჭი.

მოვჩი სტატია, და მე თითონ ძალიან კარგად ვესმის, რომ იმაში ბევრი არაფერი ითქვა ნ. ბარათაშვილის ნიჭზე; მე ვცდილობდი მხოლოდ მჩიენებინა იმის უმთავრესი თვისებანი, მაგრამ ვერ მომიხდა ორიოდ სიტყვა მაინც მეთქვა იმაზე, თუ რა ადგილი უჭირავს ნ. ბარათაშვილს ჩვენ მწერლობაში, ჩვენ პოეტებში მეტად. მერა ვთქვა რა ვერც იმაზე, თუ რა გარემოებამ, რაც ცხოვრებამ დაჰბადა ჩვენში ამგვარი ნიჭი და რა გავლენა ჰქონდა ამ ნიჭს თავის დროს საზოგადოებაზე და იმის უკეთესს კაცებზე. მაგრამ ნუ დაივიწყებ, მკითხველო, რომ ამ საგნებზე ლაპარაკი მეტად ძნელია, თითქმის შეუძლებელია, სანამ ჩვენ არა გვაქვს დაბეჭდილი სრული კრება ჩვენ უნიჭიერეს მწერლების თხზულებებისა, სანამ არა გვაქვს თვით ბარათაშვილის ბიოგრაფია, და იმ დროის საზოგადოების მდგომარეობის აწერა (ისტორიულ თუ ბელეტრისტულ თხზულებებში, სულ ერთია).

ბ. თ.

მასწავლებლის მეცადინეობით, რომ მოსაწონია; ამაში თვით სახალხო სასწავლებლებზე ზედამხედველი უ. ტროცეც დარწმუნდა ამ წელიწადში, როცა ბავშვები გამოცდა.

ლ. ბურული

რუსეთი

ზოგიერთ სამღვდელთა კრებებში გამოცხადებულა ჰაზრი, რომ ჩვენ ქალებს ვერსად ვერ მიუღიათ რიგანი სწავლა და ამისათვის რამე ღონისძიება უნდა მოენახლოთ. ამბობენ, რომ ამ მიზნის მისაღწევად უფროსდეს ს. ნოდს განზრახვა აქვს, რომ ამთავითვე რამდენსავე ეპარხიაში ისეთი ექვს-კლასიანი რეალური სასწავლებლები გახსნას სამღვდელთა პირების ქალებისათვის, სადაც, სხვა და სხვა საგნებს გარდა, კრეკას, ქარგვას და სხვა ხელოსაქნარს ისწავლიან და ისწავლიან იაფათაო.

* *

ზაზეთს „ნოვოროსიის ტელეგრაფში“ იწერებინ, რომ რადგან ჩვენი ქალაქის გამგეობის წევრნი თითქმის სანახევროთა არ დაიარებიან სხდომებზე და ამით ქალაქის საქმეებს დიდი დაბრკოლება ეძლევა; ამის გამო, როგორც ისმის, ამოპრჩევლები საჩივარს ამზადებენ შინაგან საქმეთა მინისტრს მისაცემად, რომელშიაც თხოვლობენ, რომ გამორიცხულ იქმნენ ის წევრნი, რომელნიც ქალაქის რჩევის სხდომებზე არ დაიარებიან.

ამ გვარი კანონი რომ მთელი რუსეთისათვის გამოვიდოდეს, ჩვენი ქალაქის ხმოვანთაგანს არა მგონია, რომ ბევრს შერჩეს ხმა ერთი წლის განმავლობაში.

* *

სახალხო განათლების მინისტრს შაჰანის უნივერსიტეტის პროფორებისთვის ნება-რთვა მიუცა, რომ ამ უნივერსიტეტთან ქალებისათვის უმაღლესი კურსი დაარსდეს.

* *

„მმართველობის მოამბეში“ გამოცხადებულის ცნობებიდან ჩანს, რომ ხუთი წლის განმავლობაში, 1870—1874 რუსეთში 8 613 სულს მოუკლავს თავი, 6,875 კაცსა და 1,738 ქალს, ასე რომ ყოველ წელიწადს, საშუალო რიცხვით, თითქმის 2,000 ქალი და კაცი იკლავს თავის ნებით თავს რუსეთში.

* *

მრთს რუსულ გაზეთს გაუგონია, რომ ხელმწიფე იმპერატორი ორი დღე დარჩება ბელსინგფორსში და ამ დროს იქ იქნება თავმოყრილი ყველა სამხედრო ხომალდები, რაც რუსეთს ბალტიის ზღვაში ჰყავსო.

ლებელია. მეროპის უმთავრესი სახელმწიფოების ელჩები ძალიან ცდილობენ თურმე ბელგრადში, რომ სერბების მთავრობამ დაანებოს თავი ბრძოლის ატეხას; მაგრამ ამათი მეცადინეობა ჯერ-ჯერობით ამაოა. სერბიასა და ჩერნოგორიას პირი მიუციათ ერთმანეთისათვის, რომ ომის დროსა და მშვიდობიანობაშიაც ერთად იყვნენ. ტელეგრაფმა ამბობს, რომ ამ ერთ კვირის განმავლობაში უთუოთ ომის დწყებას უნდა მოვილოდეთო. სერბიის პარლამენტს (სკუპსჩინას) გადაუწყვეტია, რომ თუ ვინცდაა ბრძოლა ატყდეს, რითაც შეიძლება ხელი მოუპართოთ მმართველობასაო; ამ განზრახვით, სხვათა შორის, ჩინოვნიკებისათვის დროებით ჯამაგირი შეუშკირებიათ, რომ ომისათვის მომეტებული ფული დარჩეს.

ჯარები მზათ არის ორივე მხრით. სერბიის ჯარი სამ ნაწილად არის გაყოფილი: მორაიის არმიის უფროსად ცახია დანიშნული, ღრინის ჯარისა პლაპიში და სამხრეთისა—რუსის დენერალი ჩერნიავევი, რომელიც ამ ერთის თვის წინათ სერბიის სამსახურში შევიდა. ამბობენ, თვითონ სერბიის მთავარი—მილანიც მალე მიდის ჯარში და ერთ-ერთ არმიას თვითონ უსარდლებსო.

ოსმალეთი. გაზეთებში დაწერილებით არის ახლა აწერილი სამხედრო მინისტრის ჰუსეინ-ბენი-ფაშისა და გარეშე საქმეების მინისტრის რაშიდ ფაშის მოკვლა. ამათი მკვლელობა, როგორც ჩვენ მკთხველმაც იცის, ერთი ოსმალის აფიცერი იყო ჰასანი. ჰასანი მოკლული ხონტარის აბდულ-აზისის ერთი ცოლთაგანის ძმა ყოფილა. ის იყო ჩერქეზი. ამ მინისტრების მტრობა ჰქონია, რადგან აბდულ-აზისის მოკვლას იმათ აბრალებდა. ის მივიდა თურმე დიდევზირის მიტჰად-ფაშის სასახლეში, სადაც მინისტრებს იმ დროს კრება ჰქონდათ; ყარაულს ხელი ჰკრა, ძალით შევიდა ოთახში, კარები ჩაკეტა, ამოღო ექვს ლულიანი რევოლვერი და ის ხსენებული ორი მინისტრი მოჰკლა; ზღვის მინისტრიც დაჰკრა, მიტჰად-ფაშა კი დაიშალა თურმე. ამ დროს ყარაულის აფიცრები და სალდათები შემოვარდნენ სახლში, ოთხი იმათგანაც მოკლა (ხანჯალიც თან ჰქონდა). მაგრამ ბოლოს სტაცეს ხელი, დაიჭრეს და ორი საათის შემდეგ სამხრედრო სამინისტროს წინ შედგნენ ჩამოაღრჩევს იმავე ტანისამოსით, როგორც იყო.

ამ მკვლელობას ზოგიერთები თვითონ მიტჰად-ფაშას აბრალებენ. ამბობენ, რომ რადგან ამასა და ორ მოკლულ მინისტრს სახელმწიფო რჩევის დროს შეუდამ უკმაყოფილება ჰქონდათ ერთმანეთში, ამის გამო იმათი მოშორება უნდოდა მიტჰად-ფაშასო, მოისყიდა კაცი და მოაკვლევინაო. ნამდვილი კი კაცპარა იცის რა: თვითონ მკვლელმა ჩერქეზმა ჰასანმასრულიად არაფერი არასთქვა, როცა დაიჭრეს.

— ძანდიის კუნძულზე დიდი უკმაყოფილებაა თურმე ხალხისა. უკანასკნელი არეულობის დროს (1867) ოსმალთს მმართველობამ კარგი ჩინოვნიკების დაყენება, ხარჯის შეცირება და სხვა ყოველგვარი შემსუბუქება დაგვირდაო, ასე ამბობენ კანდიელები, მაგრამ ახლა საქმე ისევე მიდის, როგორც ამ რევოლუციამდის მიდიოდაო, ისევე ისე შეიწვერილი ვართო. ამბობენ, ახალ ხონტარს მურადს ძანდიის ლუბერნატორისათვის ფიცხელი მიწერილობა გაუგზავნია და ბრძანება მიუცია, რომ ყველა კანონიერი მოთხოვნილება მაგათი დაკმაყოფილეო, მაგრამ ამ ბრძანებებს აღსრულების იმედი კანდიელებს სრულებითაც არა აქვთ და გადაწყვეტილი აქვთ თურმე, რომ როგორც სერბიასთან ბრძოლას ასტეხს ოსმალთა, ჩვენც იმ წამსვე ავდგებით და სამუდამოთ იმისაგან განთავისუფლებას ვეცდებითო.

საზრანგეთი. ტყუილი გამოდგამინისტრების დამუქრება, რომ თუ ვინცდაა მაკ-მაჰონმა ბჰიუჭეს მხარე დაიჭრა, როდესაც სენატორობაზე კენჭს იყრისო, ჩვენ სამსახურს თავს მივანებებთო. მართალია, მინისტრებს ძალიან არ ეჭაშნიკათ თურმე ამისთანა მოწინააღმდეგის გაჩენა სენატში, მაგრამ იქამდის საქმე არ მისულა, რომ იმის ამორჩევაზე დამოკიდნათ თავის საკუთარი არსებობა.

ახლა ცხადათ აღმოჩნდა—თუ რა განზრახვა ჰქონათ საზოგადოთ სენატის კონსერვატორებს, რომ ბჰიუჭესთვის თეთრი კენჭი ჩუგდიათ და სენატის წევრად ამოურჩევიათ: მაკ-მაჰონი და სენატორები ხედავდნენ, რომ რესპუბლიკელი დეპუტატები სენატში მჭდროთ არიან ერთმანეთთან დაკავშირებულნი და ყველა კითხვების გადაწყვეტის დროს თანხმობით აძლევენ ხმას; კონსერვატორები კი გაბნეული არიან, ლეგიტიმისტები ცალკე, ბონაპარტისტები ცალკე და ორლენანისტები ცალკე. ამ ბჰიუჭეც ამისთვის ამოურჩევიათ, რომ იქნება იმან შეაერთოს ეს გაფანტული ხალხი და ერთი ძლიერი პარტია შეადგინოს სენატში რესპუბლიკელების საწინააღმდეგოთა.

რესპუბლიკელებს ბჰიუჭეს ამორჩევა სენატორად ძალიან არ იამათ, რადგან კარგათ იციან, რომ ყველა იმათ წინადადებას, რომელიც სენატმა უნდა დაამტკიცოს, იქ სენატში, იმის წყალობით, თითქმის მუდამ ძლიერი მოწინააღმდეგე პარტია ეყოლება.

სივამლი

ძველი ნასყიდობის წერილი
თქმულა და ვამბობ, რომ ძველი გუჯრები და წერილები ერთი ორათ შეუშუსბუქებენ შრომას ჩვენის მამულის ისტორიის შემადგენლებს. ძარგი იქმნება, თუ თვით დედანი არა, პირი მაინც გამოგზავნონ დასაბეჭდათ ვისაც რა გუჯრები, ან ძველი წერილები ექმნება.

ამ ერთი ძველი ნასყიდობის წერილი, მიცემული მამაშაჰანის მიერ აეთანდლო ანდრეუჭარის ძის ამილახერის და მის ძეთ მახტანგის, ზევის და ამირინდოსადმი, 1710 წელს (ქართულ ქორონიკონს ტყსსა). ეს მამაშაჰანე არის ეხლანდელ ს. საკორინთელთა მცხოვრებელთ მამაშაჰანე მამაშაჰათაგანი. მოხსენებული ძონიაშვილი არის იმავე სოფელში მცხოვრებელი (გლეხთ) ძონიაშვილების მამაშაჰათაგანი; წყველაშვილებისა არეინ არ დარჩენილა; ხელაშვილები ეხლაც არიან სს. ახალშენაში და შალაში, მარსიძეებიც ეხლაც სცხოვრებენ ს. საკორინთლოშივე. ამ თვითონ ეს სიგელი.

3. ს. მათეისელი
14 ივნისს

მ. ნებიტა და შეწვენიტა მლთისათა, ძლიერებითა და პატიოსნისა დაცხოველს მყოფელისა ჯვარისათა წმინდათა დაუსხეულოთა ზეცისა ძალთა, ანგელოზთა და მთავარ ანგელოზთა მიქელ და ბაბრიელისათა, წმინდისა დიდებულისა წინასწარმეტყველისა და წინა მორბედისა და ნათლის მცემელისა იოანესითა, წმინდათა დაყოველად ქებულთა თაფთა მტკიცულთა პეტრესითა და პავლესითა, წმინდათა და მართალთა მშობელთა მლთისათა იოაკიმ და ანასითა დაყოველთა წმინდათა მისთათა მათის თავდებობითა მინდობითა და შუამდგომლობითა, — ესე მიერის უკუნისამდე ჟამთა და ხანთა გასათავებელი ნასყიდობის წიგნი და სიგელი დაგვიწერეთ და მოგართვიეთ ჩუენ — ძარიანიძემ მამაშაჰანე შეილთა და მომავალთა სახლისა ჩუენისათა ყოველთავე თქვენ ბატონს ამილახერის აეთანდლის შვილთა თქუენთა მახტანგსა და ამირინდოსს ასე რომე დამიჭრა და მოგყიდეთ ჩუენგან ნასყიდი ძონიას შეილის მოსყიდული ვენახი, თქუენი მამული თქუენე დაინანითლაულიეთ ფასი სრული და უკლებელი რითაც ჩუენი გული შეგჯვდებოდეთ არა დარჩომილთა თქვენ ზედა ერთის იოტის ფასი ჩვენი ქუესით ბოლოს ისევე მანის შეილის ვენახის მიდგამდის, აქეთ გვერდი წაწყველაშვილის ვენახის მიდგამდის, იქით გვერდი ხატის ვენახის მიდგამდის და ყორემდის, ზეითს თავს კიდევ მანას შეილის და ჩვენის ყმის წყველის შეილის ვენახის მიდგამდის, მისის გზითა და წყლითა, შესავლითა და გასავლითა გქონდეს და გიბედნიეროს ღმერთმან რარეგათაც სხვას მონასყიდეს ქონდეს, თქუენი მამული იყო და ისევე თქუენვე ღმერთმან როგორათაც თქვენ გეპრიანებოდეს ისევე მოიხმარეთ. თუ ვინმე ამისი მეზახუხე და მოდევარი გამოჩნდეს ვინმე, პასუხის გამცემი მე ვიყო... არიან ამისი დამხდურნი და მოწამენი პირველად ღმერთი, კაცთაგან ტერის შვილი მტია, ნაცელის შვილი ბეჟან ჩელა შვილი ბიორგი, წაწყველა შვილი პაპუნა, თქუენი ყმანი ინანას შვილი ბერუკა და ნიკოლოზ; ვინ და რამანცა კაცმან მოგიშალოსთ რისხავს მას ღმერთი დაუსაბამო და დაუსრულებელი დაყოვნება მისნი წმინდანი ზეცისანი და ქვეყანისანი, დამე მიხოსრო მარსიძეს მამიანიძის თხოვე-

უცხო ქვეყნები

სარბია. როგორც ჩანს, ოსმალეთსა და სერბიას შუა ომი აუცი-

ნით დამიწერია და მოწამეცა. ვარ
ქსს ტყ * * * * * (1710 წ.)
ასლიდამ გადაწერე მე უმეტ ნაკლებ-
ბოდ, ნამდვილსა თანა სწორ არს. არ-
ხიმანდრიტი მიხეილ.

ნარევი

ამერიკის ყველა გაზეთებში დაბეჭდილია
რესპუბლიკის პრეზიდენტის ულის ბრანტის
წიგნი, რომელშიაც ის უცხადებს ხალხს, რომ
ამ წლის 4 ივლისს ასი წელიწადი შესრულ-
დებოდა მას აქეთ, რაც ჩვენმა საყვარელმა სამ-
შობლომ დამოუკიდებლობა შეიძინა ინგლი-
სისაგან და პირველად გამოაცხადა „თავი-
სუფლების დეკლარაცია.“ იმედი მაქვსო,
ამბობს ბრანტი, რომ ამ ბედნიერ დღეს ამე-
რიკის ხალხი ღირსეულის პატივით და მზი-
რულებით მიეგებებოა.

* *

ბევრს იწერებოან უცხო ქვეყნის გ. ზეთუ-
ში ჩილადელოის გამოფენაზე, რომელიც
ეს ერთი თვეა, რაც გაიხსნა. ბევრ სტუმრებს
მოელოდნენ თურმე ევროპილამ ამერიკელებ-
ბი; მაგრამ, როგორც ისინი, ჯერ-ჯერობით
ცოტა ხალხი მივიდა. გამოფენის გამართვი-
სათვის ხაზინასა და კამპანიას ათი მილიონ-
ნი მანეთი დაუხარჯავს. შოველ დღე გა-
მოფენას 50,000 დოლარი ეხარჯება თურ-
მე; შემოსავალი კი მნახველებისაგან 15-20
ათასზე მეტი არ არისო. მაგრამ წაგებაში
მანც არ დარჩებოან ამერიკელები, რადგან
მოსული ხალხი, გამოფენაზე თურა, თვითონ
ამერიკაში მანც დახარჯავს შინილამ მოტა-
ნილ ფულსა და ხალხის სიმდიდრეს ამით
შეგებატება.

* *

მართა ჩვენში არ ყოფილა დიდი წვიმე-
ბი: შევიცარილდამ იწერებოან, რომ მისის
დამლევს დაუნიებული წვიმებისა და თოვ-
ლის წყლისაგან ისეთნაირად მოიხატა მდინა-
რებმა და ტბებმა, რომ ბევრგან რკინის გზე-
ბი სულობით გააფუჭაო; ბევრი ზიანი მის-
ცა აგრეთვე ზოგ სოფლებს, მიწებებს, ყა-
ნებს და საზოგადოთ ბაღებსაო.

* *

ლეზლინში დიდი ბანკეთი ყოფილა ამას
წინათ იმ ექვსი წინის პატივის საცემლად,
რომელნიც პოლიტიკური დანაშაულობისათ-
ვის ინგლისის მთავრობისაგან ატეტრალია-
ში იყვნენ გაგზავნილი და რომელნიც ამ
დღეებში მოვიდნენ იქილამ გამოქვეყნდები.
ამ ბანკეტზე 5,000 კაცი დასწრებია. ბევ-
რი სიტყვა წარმოუთქვამთ და, სხვათა შო-
რის, ქუჩაზე ცეცხლი გაუჩაღებიათ და დიზრავ-
ლი დაუწვავთ... თვითონ ინგლისის პირვე-
ლი მინისტრი კი არა, იმის პორტრეტი.

სალმობი ისტორია

ქველის ალექსისა, შედგენილი
მღვდლის დიმიტრი ჯანაშვილისაგან
ხალხისათვის გასაგონის ქართულის
ენით და იმ პროდრამით, რა პროდ-
რამითაც სალმობი ისტორიას უკო-
ლებში ასწავლიან. ბარეშე ქალაქე-
ბილამ დაბარება შემოხსენებული წიგ-
ნის მალაზიებილამ შეიძლება.

შასი ათი შაური

(4-1)

შუთაისში, გუბერნიის სტამბაში
იბეჭდება რუსული ენის დასაწი-
სი პრაქტიკული კურსი მართვალ-
თათვის — შედგენილი ბ. ძალანდარა-
შვილის მიერ.

იძვე ისეილება

- 1) მიხაილოვის (შუთაისის) თავად-
აზნაურობის საადგილ-მამულო ბან-
კის წესდება — შასი ერთი აბაზი.
- 2) მართული ბრამბატიკა — შე-
დგენილი პლ. იოსელიანისაგან. შა-
სი — სამი აბაზი.
- 3) ისტორია საქართველოსა —
საქართველოს მეათ-ცამეტის მეფის
ბიორგის ძის თემურაზისა.

აგრეთვე სხვა ბევრი ქართული და
რუსული წიგნი, რომელიც კი მოს-
წავლეთათვის საჭიროა. (4-4)

LA VELOUTINE

(ველუტინი)

ერთნაირი ბრინჯის კულრი
(უმარილი), ბისმუტით გაკე-
თებული.

ისეთი ზედმოქმედება აქვს
აღმიაინის ხორცის კანზე, რომ
აღობს და ახალგაზდა ადამი-
ანის კანს დაამსგავსებს.

მანს ეკერება და არა სჩანს.

შ. ძ ა ი — გ ა მ ო მ გ ო ნ ი.

pommade satin

(ატლანის პომადა)

ხელების კანის რბილად შე-
სანახავად; ზამთარში არ და-
უწყდება ხელის კანი, ეინც
ამ პომადას ხმარობს.

9, Rue de la Paix, Paris
156-40

ათასი პირი, ქალი და კაცი თავისის
მშვენიერის თმის ქონებით ვალდებულ-
ლია მხოლოდ სამზღვარ გარეთ ვაქ-
რობაში შემოტანილ ისრეთ წოდებულ
მცენარეობის მინო-გლიცერინის
პომადისა, რომელსაც თმა ამოჰყავს.
მს პომადა უცდია ზევრს
გამოჩენილ ექიმობის მცო-
დნეს და რეკომენდაციის წიგნი აქვს.

ქიმიის პროფესორისა ლანდგერხტთან დანიშნულისა, მენაში, უ. ძალს.
ჩინსკისა და ნებართვა აქვს მოსკოვის საექიმო მთავრობისა; საკვირველი
და წარჩინებული წარმატება ჰქონდა და უკანასკნელ დროს მოსკოვის
საექიმო მთავრობამ განიხილა და ჰპოვა კარგი თვისება ამისი.

წესიერათ იმის ხმარებაზე მომართებულათ მოსვლელი თაეც კი მალე
თმით იმოსება. საკვირველათ თაეის კეფას უმაჯრებს, სრულებით კანის
ყოველ გვარ ქერქვეს აშორებს, თმას ამაჯრებს, მცირე ხანში ბუნებითი
სიბრწყინვალეს აძლევს და მეტის-მეტ მშვენიერის სუნით, რომელიც იმი-
სი ძვირფასი კუთვნილებათ, რასაკვირველია, პირველის ტურთა ტუალეტის
დამამშვენიებელია.

შეგლა ეს თვისებანი ჩემის ნაწარმოებისა მძღვეს სრულს სიმართლეს
იმედი ექონიო, რომ რუსეთში ძალიან გასავალი ექნება უპატივცემუ-
ლესის პუბლიკის სასარგებლოდ.

შასი ბანკისა 2 მანეთი

შოველ ბანკთან არის დარიგება — თუ როგორ უნდა იხმარონ ეს პომადა

პომადა „PASTA EUGENIE“

ამ პომადის გამამ-
გონს აქვს პატივი
განუცხადოს საზო-
გადობას, Pasta Ev-
genie ისეილება თში-
ლისში ლანკოს მე-
ზიკალურ მალაზიაში,
სასახლის ქუჩაზე, არ-
წრუნის ქარვასლაში,
ვლადიკავაზში —
სეგალთან და სტამ-
ბოპოლში ტურილ-

ჩენკოსთან, სადაც ის-
ყიდება სხვა აქ მო-
ყვანილი ნივთებიცა.
მს პომადა „Pasta“
იმითია შესანიშნავი,
რომ ცოტახნის ხმა-
რების შემდეგ, ლა-
ქები, ქორფლი, ქერ-
ქეში და სიცხისა-
გან სახეზე მოდებულ
სიშავე სრულიად ი-
კარგება და მსწრაფ-

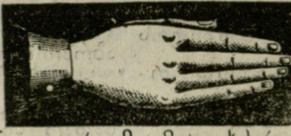
ლადაც. პირის სახე იწმინდება და ახალგაზდა ადამიანის სიცხოველ ეძ-
ლევა. შეგლაზე უფრო ეს პომადა იმათეინ არის საჭირო, ვისაც სუფთა
და თეთრი პისისაზე ჰსურთ, რომ ჰქონდეთ. მყიდველებისათვის გარანტი,
არის შენის ქიმიის პროფესორი ძლეჩინსკი და მოსკოვის საექიმო მთავა
რობის მოწმობა.

შასი ერთი ბანკის 1 მან. და 60 კაპ.

ბანკთან არის დარიგება — თუ როგორ უნდა იხმარებოდეს.
შოველ პომადის ბანკას, რომელიც მოწერა. შიდეის დროს ამას ყუ-
გორც თმისთვის აგრეთვე „Pasta“-ს აქვს თავის დიდი, ამჟურის რადლება მიაქციეთ.
სურათით და გამამგონის ხელის P. S. პომადა „Pasta“ გამო-
სადგეია აგრეთვე იმათთვის, ვი-

საც ხორცის კანის ავათ-
მყოფობა არა აქვს, მაგ-
რამ ჰსურს, რომ წმინდა
ხელის

ხორცის კანი ჰქონდეს
სახეზე, ხელოვნურ და ყე-
ლზე. BERTHAË RIES.
პ ა მ ა დ ა

მს პომადა ისეა შედგენილი, რომ იმის ხმარების შემდეგ, ხელის კანი
განსაკვირველად რბილდება, თეთრდება და მხოლოდ ღრძა მოხუცებუ-
ლებში ჰქარგავს ამ თვისებებს.

ერთი ბანკის შასი 1 მან. და 30 კაპ.

თმის საღებავი — თი მინუტის განმავლობაში ღებავს და ექვს კვირას
სძლევს. შასი სამი მანეთი.
ტოკაის ბალზამი — საშუალება მზოლისათვის. შასი 60 კაპ. 54-22

რკ. გზა.	დილა.	სალამ.	II კ.	III კ.	ცეცხლის გეგები	შოშბა	ბირჟა	მან. კაპ	მაზანდა	მან. კაპ
თფილისი	9 36	4 54			ა) შოთილამ მიდის:	ა) თ ფ ი ლ ი ს ი დ ა მ:	პეტერბურგი, 13 თბათ.		თფილისი, 17 თბ.თ.	
მცხეთა			68	38	მღვისსიკენ — შაბათს დილის მსაათ.	სამზღვარ გარეთ, შუთაისს, რუსეთს	მართი მანეთი ღირს:		პური შორაგალის ფთ.	80
ბორი	12 21	8 41	2	40 1 23	სტამბოლს — კვირაობით, დილას.	— ყოველ დღე კვირას გარდა. ზუგდ.	ლონდონში 32 პენსი.		მერი ფუთი.	60
ხაშური	2	11 10	3	92 2 18	ბ) მღვისსიკენ:	ოთხშ., მსურგეთს — პარასკ და	პარიჟში 334 სანტიმი.		ბაშა მრეწისა, ფუთი.	5 50
ბეჟათუბანი			4	42 2 46	შოთისკენ — ორშაბ. ნასად. 3 სათ.	ორშაბ. ბაქოს — ორშ. სამშაფ. და	მსკონტი(სარგებლისფასი)	5	— ამერიკისა, ფუთი.	6 30
შვირილა			5	81 3 23	სტამბოლს — ოთხშაბათს, შუადღეზე	შაბ. ძახეთს — სამშ. და შაბ.	ბანკის ბილეთი 5%	100	ბაშენტილი ბაშა ფთ.	8
შუთაისი	8 23		6	75 3 75	შოთილამ: I II III	ბ) შ უ თ ა ი ს ი დ ა მ:	მოგებინი(პირველისესხი)	203	მატული თუშური ფთ.	7 50
სამტრედია			7	73 4 29	სოხუმამდი 4 3 1	თფილისისა და შოთისკენ — ყო-	მოგებინი (მეორე სესხი)	201	— თარაქამისა ფთ.	7 50
ახ.-სენაკი			8	57 4 76	მერჩამდი 20 50 15 50 5	ველ დღე, კვირას გარდა. მსურ-	ბირაოს ფურცლები:		აბრეშუმის ნუხური ფრ.	2 60
შოთი	11 44		9	75 5 42	ტავანროგ. 34 27 8 60	გეთს — ორშ. და პარასკ. ზუგდიდს	თფილ. სააზნ. ბანკისა.	94	მონი, ფუთი.	4
შოთი	8 40				მღვისსამდი. 38 30 9 60	— ოთხშაბ.	ხერსონის ბანკის (5 1/2)	88	მონის სანთელი ფუთი.	5 60
ახ.-სენაკი			1	18 - 66		გ) ბ ო რ ი დ ა მ.	მოსკოვის (5%) . . .	86	სტარიინის სანთელი, ფ.	10 20
სამტრედია			2	6 1 14		შოველგან ყოველ დღე, კვირას			ხორცი ძოხისა, ლიტ.	60
შუთაისი	11 51		3	4 1 69	ტელეგრაფი მ. კაპ	გარდა.	აქციები:		— ცხვრისა, ლიტრა.	70
შვირილა			3	98 2 21	მცი სიტყვა თფილისილამ:	დ) შ ო თ ი დ ა მ:	მღვისსი საეპრო ბანკის	172	სპირტი, ვედრო.	6 60
ბეჟათუბანი			5	33 2 96	შუთაისს, შოთს . . .	შოველგან ყოველ დღე, კვი-	შოთი-თფილ. რკინ. გზის	139	— შაქარი, ბროც. ფუთი .	7 10
ხაშური	5 41	1 6 5	84	3 24	ბორს, დუშეთს, სიღნახს	რას გარდა.	შავიზღვის ცეცხ. გეგების	530	— ფხვნილი ფუთი .	6
ბორი	7 23	3 6 7	36	4 9	როსტოვის მღვსას მოსკოვს	წიგნის გაგზავნა რუსეთში	ძაგჯახის და მერკურის .	168	— შვენილი ფუთი .	20
მცხეთა			9	8 5 4	პეტერბურგს, მარშაფს . . .	და სამზღვარ გარეთ:	პირვ. საზღვევ. საზოგ.	665	შავა გრგვალი ფუთი .	5 50
თფილისი	10 16	7 24	9 75	5 42	მსხალეთში, შევიცარიასი	ლია წიგნის	პეტერბ. საზღვევ. საზ.	263	შეთი ქუჩუთისა ფთ.	5 50
					იტალიაში და საფრანგეთში.	დამჭვდილის (სამი მისხალი) .	მოსკოვის საზღვევ. საზ.	257	მქობო 1/2 იმპერიალი .	6 18